
Ημερίδα προετοιμασίας για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2021-2027

ΑΘΗΝΑ, 16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2020

ΚΑΠ μετά το 2020: Βασικά σημεία της μεταρρύθμισης

Χ. Θεοδωρίδου
Τμήμα ΚΑΠ & Ευρωπαϊκών Σχέσεων
Δ/ση Αγροτικής Πολιτικής, Τεκμηρίωσης & Διεθνών Σχέσεων, ΥπΑΑΤ

Γενικό πλαίσιο

- 2 Μαΐου 2018: Προτάσεις Ε. Επιτροπής για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της ΕΕ
- 1 Ιουνίου 2018: Νομοθετικές προτάσεις Ε. Επιτροπής για την ΚΑΠ μετά το 2020
 - Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ
 - Πρόταση κανονισμού για τη χρηματοδότηση, διαχείριση και παρακολούθηση της ΚΑΠ
 - Πρόταση τροποποίησης των Καν. 1308/13 (Κ.Ο.Α), 228/13, 229/13 (Μ.Ν.Α.) & 241/2014

Τι προηγήθηκε;

- Φεβρουάριος-Μάιος 2017: Δημόσια διαβούλευση Ε. Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό και την απλούστευση της ΚΑΠ
- Ιούνιος 2017: Έγγραφο προβληματισμού για το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ
- Νοέμβριος 2017: Ανακοίνωση της Ε. Επιτροπής για το Μέλλον των Τροφίμων & της Γεωργίας
- Δεκέμβριος 2017: Έναρξη συζητήσεων για την ΚΑΠ μετά το 2020 στο Συμβούλιο Υπουργών
- Φεβρουάριος 2018: Έναρξη συζητήσεων για το ΠΔΠ μετά το 2020, Σύνοδος Κορυφής

Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027

Προκλήσεις & προτεραιότητες ΕΕ

- Αποχώρηση Ηνωμένου Βασιλείου
- Μετανάστευση, προσφυγικό, εσωτερική & εξωτερική ασφάλεια, άμυνα
- Κλιματική αλλαγή/περιβάλλον

Πιέσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ

Μειώσεις στον προϋπολογισμό της ΚΑΠ μετά το 2020

ΠΔΠ: Αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Προϋπολογισμός για την ΚΑΠ μετά το 2020

- 365 δις ευρώ για την περίοδο 2021-2027
- Τουλάχιστον 40% για την κλιματική δράση

- Μείωση περίπου 5% σε τρέχουσες τιμές ή 15% σε σταθερές τιμές, σε σύγκριση με τρέχουσα περίοδο

- **Ελλάδα: 18,263 δις €** (τρέχουσες τιμές)
 - 14,255 δις € για τις άμεσες ενισχύσεις
 - 3,567 δις € για την αγροτική ανάπτυξη και
 - 440 εκ. € για τα επιχειρησιακά προγράμματα

Τι ποσοστό αφιερώνει ο προϋπολογισμός της ΕΕ για την ΚΑΠ;
Περίοδος 2014-2020: 37.6% (ΕΕ-28) ➔ Περίοδος 2021-2027: 28.5% (ΕΕ-27)

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Νέο μοντέλο λειτουργίας

- Από τη συμμόρφωση στις επιδόσεις: περισσότερο στοχευμένες ενισχύσεις στη βάση αποτελεσμάτων και επιδόσεων
- Αυξημένη φιλοδοξία για περιβάλλον/κλίμα: ενισχυμένη αιρεσιμότητα, οικολογικά σχήματα
- Αυξημένη επικουρικότητα: εξισορρόπηση αρμοδιοτήτων μεταξύ ΕΕ & κ-μ
- Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ: κοινός στρατηγικός σχεδιασμός Πυλώνα I & II (άμεσες ενισχύσεις, αγροτική ανάπτυξη, επιχειρησιακά προγράμματα Κ.Ο.Α.)
- Συνοχή, συμπληρωματικότητα μεταξύ των Πυλώνων και των παρεμβάσεων
- Αλληλεπίδραση με εθνικές πολιτικές

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

- Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ από τα κ-μ
- Εταιρική σχέση με αρμόδιες περιφερειακές/τοπικές αρχές, ιδίως για περιβάλλον/κλίμα, διαβούλευση
- Δομή: Αξιολόγηση αναγκών, στρατηγική παρέμβασης, κοινά στοιχεία & περιγραφή παρεμβάσεων, στόχοι και οικονομικά σχέδια, διακυβέρνηση & συντονισμός, στοιχεία εκσυγχρονισμού της ΚΑΠ, απλούστευσης & μείωσης διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους
- Υποβολή του ΣΣ της ΚΑΠ στην Ε. Επιτροπή έως 1/1/2020 (?)
- Έγκριση εντός 8 μηνών
- Αίτημα τροποποίησης μια φορά/έτος, ενδεχόμενες εξαιρέσεις

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Παρακολούθηση & αξιολόγηση των επιδόσεων του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ (Πλαίσιο επιδόσεων)

- Κοινοί δείκτες πλαισίου, εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων
- Στόχοι και ετήσια ορόσημα
- Εκ των προτέρων, ενδιάμεσες και εκ των υστέρων αξιολογήσεις
- Ετήσια έκθεση επιδόσεων έως 15/2 (ποσοτικά & ποιοτικά στοιχεία)
& ετήσια εκκαθάριση
- Αποκλίσεις δεικτών αποτελέσματος πάνω από 25% από τιμή οροσήμου
➔ Σχέδιο δράσης/Αναστολή πληρωμών/Μειώσεις πληρωμών

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Γενικοί στόχοι

- Έξυπνος, ανθεκτικός & διαφοροποιημένος γεωργικός τομέας, διασφάλιση επισιτιστικής ασφάλειας
- Περιβαλλοντική φροντίδα & δράση για το κλίμα και συμβολή στους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους της ΕΕ
- Κοινωνικο-οικονομικός ιστός των αγροτικών περιοχών

Ειδικοί στόχοι

Οικονομικοί

- Βιώσιμα γεωργικά εισοδήματα & ανθεκτικότητα για τη στήριξη της επισιτιστικής ασφάλειας
- Προσανατολισμός προς την αγορά & ανταγωνιστικότητα, με μεγαλύτερης εστίαση σε έρευνα, τεχνολογία & ψηφιοποίηση
- Βελτίωση της θέσης των αγροτών στην αγροδιατροφική αλυσίδα

Περιβάλλον & Κλίμα

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής & προσαρμογή, βιώσιμη ενέργεια
- Βιώσιμη ανάπτυξη & αποτελεσματική διαχείριση των φυσικών πόρων
- Προστασία της βιοποικιλότητας, διατήρηση οικοτόπων και τοπίων

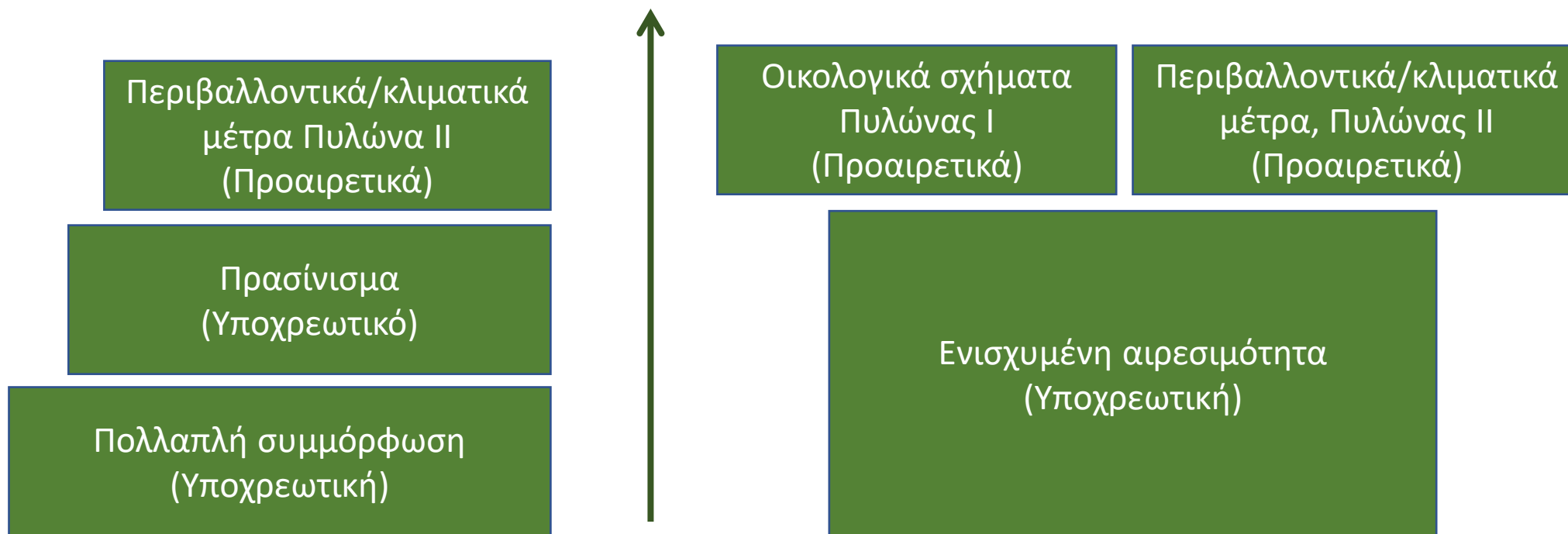
Κοινωνικοί

- Εγκατάσταση νέων γεωργών
- Απασχόληση, κοινωνική ένταξη & τοπική ανάπτυξη, βιο-οικονομία & βιώσιμη δασοκομία
- Υγιεινά, ασφαλή, θρεπτικά & βιώσιμα τρόφιμα, σπατάλη των τροφίμων & καλή μεταχείριση των ζώων

Οριζόντιος στόχος

Εκσυγχρονισμός: προώθηση γνώσης, καινοτομίας και ψηφιοποίησης στη γεωργία και στις αγροτικές περιοχές, ενθάρρυνση υιοθέτησης

Πράσινη αρχιτεκτονική της ΚΑΠ

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

➤ **Αιρεσιμότητα (conditionality) - Γραμμή βάσης**

- Ενοποίηση πολλαπλής συμμόρφωσης και πρασινίσματος, εισαγωγή νέων υποχρεώσεων (πχ. Οδηγία για τα νερά, τυρφώνες/υγρότοποι)& κατάργηση άλλων
- Τήρηση απαιτήσεων και προτύπων που αφορούν στο περιβάλλον και στο κλίμα, στη δημόσια υγεία, στην υγεία των ζώων και των φυτών, στην καλή μεταχείριση των ζώων, στην καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση
- Δεν προβλέπονται εξαιρέσεις (π.χ. μικρο-καλλιεργητές)

➤ **Σύστημα Γεωργικών Συμβουλών**

Αιρεσιμότητα, απαιτήσεις Οδηγιών, αντιμικροβιακή αντοχή, διαχείριση κινδύνων, καινοτομία, ψηφιακές τεχνολογίες, κλπ.

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Ορισμοί

Πραγματικός γεωργός

- Υποχρεωτική εφαρμογή
- Η γεωργική δραστηριότητα να αποτελεί σημαντικό μέρος των συνολικών οικονομικών δραστηριοτήτων ή η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα να είναι γεωργική, χωρίς να αποκλείονται οι γεωργοί με πολλαπλές δραστηριότητες

Νέος γεωργός

- Έως 40 ετών
- Επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες ως υπεύθυνος της γεωργικής εκμετάλλευσης
- Κατάλληλη εκπαίδευση ή / και δεξιότητες

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

➤ Μείωση των άμεσων ενισχύσεων

- Τουλάχιστον 25% για ποσό μεταξύ 60.000€ και 75.000€
- Τουλάχιστον 50% για ποσό μεταξύ 75.000€ και 90.000€
- Τουλάχιστον 75% για ποσό μεταξύ 90.000€ και 100.000€
- 100% όταν το ποσό υπερβαίνει τα 100.000 €

Κατεύθυνση πόρων : Αναδιανεμητική κατά προτεραιότητα, άμεσες ενισχύσεις, αγροτική ανάπτυξη

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Παρεμβάσεις Άμεσων Ενισχύσεων

- Βασική εισοδηματική ενίσχυση
- Συμπληρωματική αναδιανεμητική εισοδηματική ενίσχυση από μεγαλύτερες προς μικρότερες & μικρο-μεσαίες εκμεταλλεύσεις
- Συμπληρωματική εισοδηματική ενίσχυση για τους νέους γεωργούς
- Ενίσχυση για μικρο-καλλιεργητές
- **ΝΕΟ: Σχήματα για το περιβάλλον και το κλίμα (οικολογικά σχήματα)**
- Συνδεδεμένη ενίσχυση
- Ειδική ενίσχυση για το βαμβάκι (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία, Βουλγαρία)

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

- **Σχήματα για το κλίμα και το περιβάλλον (eco-schemes)**
 - Υποχρεωτικά για τα κ-μ, προαιρετικά για τους γεωργούς
 - Δεν προβλέπεται δέσμευση ανώτατου ποσοστού των άμεσων ενισχύσεων
 - Τα κ-μ καταρτίζουν κατάλογο καλών γεωργικών πρακτικών επωφελών για το κλίμα και το περιβάλλον
 - Οι παρεμβάσεις αφορούν σε μεγαλύτερες δεσμεύσεις, πέραν της «αιρεσιμότητας» και διαφορετικές από τις γεωργο-περιβαλλοντικές-κλιματικές δεσμεύσεις της αγροτικής ανάπτυξης.

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Τομεακές παρεμβάσεις

- Οπωροκηπευτικά
- Μελισσοκομικά προϊόντα
- Αμπελοοινικός τομέας
- Ελαιόλαδο και επιτραπέζιες ελιές
- Λυκίσκος
- **Νέο: Άλλοι τομείς**

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης

- Περιβαλλοντικές και κλιματικές ή άλλες δεσμεύσεις
- Περιοχές με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς
- Μειονεκτικές περιοχές λόγω συγκεκριμένων υποχρεωτικών απαιτήσεων
- Επενδύσεις
- Εγκατάσταση νέων γεωργών και σύσταση αγροτικών επιχειρήσεων
- Εργαλεία διαχείρισης κινδύνων
- Συνεργασία
- Ανταλλαγή γνώσεων και πληροφοριών

Χρηματοδοτικές κατανομές

Παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων (ΕΓΤΕ)

- Συνδεδεμένες ενίσχυσεις έως 10% + 2% πρωτεϊνούχες καλλιέργειες
- Τουλάχιστον 2% των άμεσων ενισχύσεων για το στόχο της προσέλκυσης νέων γεωργών
- Έως 3% για τομεακές παρεμβάσεις σε «άλλους τομείς»

Παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

- Τουλάχιστον 30% για περιβαλλοντικές/ κλιματικές δεσμεύσεις (εξαιρούνται οι ΠΦΠ)
- Τουλάχιστον 5% για την τοπική ανάπτυξη, LEADER
- Έως 4% για τεχνική βοήθεια

Ευελιξία μεταξύ Πυλώνων

- Έως 15% μεταξύ άμεσων ενισχύσεων και αγροτικής ανάπτυξης και αντίστροφα
- Έως 15% από άμεσες σε αγροτική ανάπτυξη μόνο για περιβαλλοντικούς/κλιματικούς στόχους
- 2% για τους νέους γεωργούς από άμεσες ενισχύσεις σε αγροτική ανάπτυξη

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Παρεμβάσεις Αγροτικής Ανάπτυξης & Ανώτατα ποσοστά συνεισφοράς ΕΓΤΑΑ

- 100 % του ύψους ενίσχυσης λόγω πρόσθετων δαπανών & διαφυγόντων εισοδημάτων για τις δεσμεύσεις για το περιβάλλον, το κλίμα και λοιπές δεσμεύσεις διαχείρισης ,
- έως 100 % των πρόσθετων δαπανών και των διαφυγόντων εισοδημάτων, που συνδέονται με τα μειονεκτήματα στις περιοχές με φυσικούς ή άλλους περιορισμούς
- έως 100 % των πρόσθετων δαπανών και των διαφυγόντων εισοδημάτων, που συνδέονται με τα μειονεκτήματα στις συγκεκριμένες περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα ανά περιοχή, λόγω συγκεκριμένων υποχρεωτικών απαιτήσεων
- έως 75% των επιλέξιμων δαπανών για τις επενδύσεις
- έως 70% των επιλέξιμων δαπανών για τα Εργαλεία Διαχείρισης Κινδύνων
- έως 75% των επιλέξιμων δαπανών για την Ανταλλαγή Γνώσεων και Πληροφοριών
- έως 100.000€ για την εγκατάσταση νέων γεωργών & τη σύσταση αγροτικών επιχειρήσεων

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Χρηματοδοτικές κατανομές

• **Ειδική ενίσχυση στο βαμβάκι:** 180 εκ €. από 187 εκ. €

Τομεακές παρεμβάσεις

- Οίνος: 23.030.000 € από 23.963.000€ - Μελισσοκομία: 6.162.645 € από 3.600.000 €
- Ελαιόλαδο: 10.666.000 € από 11.098.000 € (δυνατότητα μεταφοράς του ποσού στις άμεσες ενισχύσεις & ένταξη στους άλλους τομείς)
- Οπωροκηπευτικά:
 - Τουλάχιστον το 20% των δαπανών για περιβάλλον & κλίμα
 - Χρηματοδοτική συνδρομή ΕΕ: 4,1% της εμπορευθείσας αξίας για Ο.Π.
4,5% για ενώσεις Ο.Π. και 5% για διακρατικές Ο.Π. ή διεθνικές ενώσεις Ο.Π.
- Έως 3% των άμεσων ενισχύσεων για τομεακές παρεμβάσεις σε «άλλους τομείς»

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα

Καθεστώς ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης: Χορήγηση με τη μορφή ετήσιας ενίσχυσης ανά επιλέξιμο εκτάριο

Καθεστώς βασικής ενίσχυσης: Τα κ-μ που εφαρμόζουν το καθεστώς, μπορούν να αποφασίσουν τη συνέχιση χορήγησης της βασικής ενίσχυσης βάσει δικαιωμάτων ενίσχυσης. Εάν όχι, τα δικαιώματα ενίσχυσης λήγουν στις 31/12/2020

Περιφερειακό σύστημα και στις δύο περιπτώσεις: Διαφοροποίηση του ποσού της βασικής ενίσχυσης μεταξύ ομάδων περιοχών που αντιμετωπίζουν παρόμοιες κοινωνικοοικονομικές ή αγρονομικές συνθήκες

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ

Εσωτερική σύγκλιση

Καθεστώς βασικής ενίσχυσης

- Συνέχιση της εσωτερικής σύγκλισης
- Το αργότερο έως το έτος 2026, όλα τα δικαιώματα ενίσχυσης θα πρέπει να έχουν αξία τουλάχιστον 75% του μέσου προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού για το έτος υποβολής αιτήσεων το 2026
- Τα κ-μ μπορούν να καθορίσουν μέγιστη μείωση που δεν μπορεί να είναι κατώτερη του 30%

Εθνικό απόθεμα δικαιωμάτων ενίσχυσης

- Προτεραιότητα σε νέους γεωργούς ή νεοεισερχόμενους
- Χορήγηση Δ.Ε. ή αύξηση της αξίας των Δ.Ε.

Πρόταση κανονισμού για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ & ΠΔΠ 2021-2027

Εξωτερική σύγκλιση των άμεσων ενισχύσεων

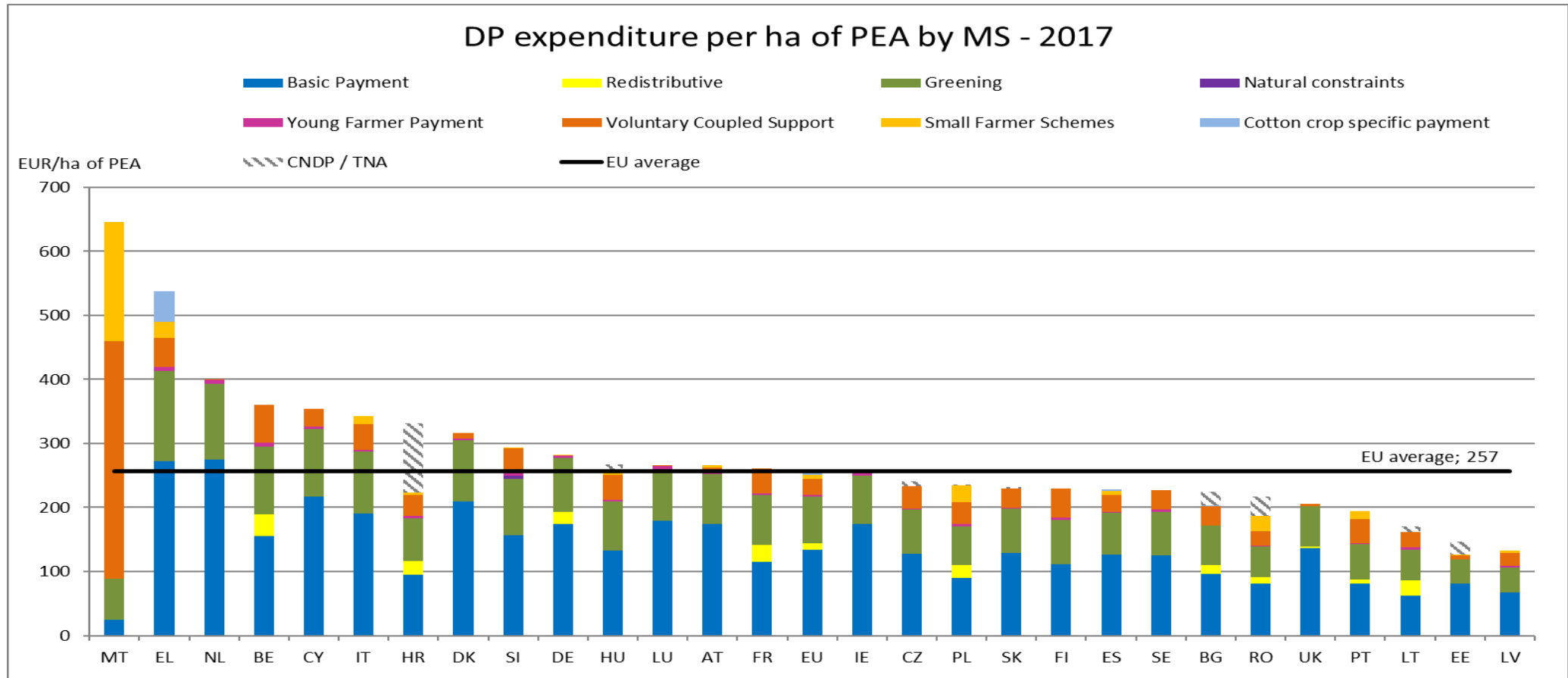
Πρόταση Ε. Επιτροπής: Τα επίπεδα των άμεσων ενισχύσεων ανά εκτάριο μεταξύ των κ-μ θα συνεχίσουν να συγκλίνουν

Για όλα τα κ-μ με άμεσες ενισχύσεις κάτω του 90% του μέσου όρου της ΕΕ-27, το χάσμα μεταξύ του σημερινού επιπέδου τους και του 90% του μέσου όρου των άμεσων ενισχύσεων της ΕΕ θα κλείσει κατά 50%

Η σύγκλιση θα χρηματοδοτηθεί από όλα τα κ-μ

Απόφαση Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (Green Deal)

➤ Κλιματικά ουδέτερη ΕΕ έως το 2050

- Μείωση της ρύπανσης για την προστασία της ζωής ανθρώπων, ζώων και φυτώ
- Επιχειρήσεις-παγκόσμιοι ηγέτες σε καθαρά προϊόντα και καθαρές τεχνολογίες
- Δίκαιη μετάβαση, χωρίς αποκλεισμούς ατόμων και περιφερειών

➤ Τομείς παρέμβασης: Ενέργεια, βιομηχανία, κατασκευαστικός τομέας, μεταφορές, βιοποικιλότητα, από το αγρόκτημα στο πιάτο, ρύπανση

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία & ΚΑΠ μετά το 2020

Α. Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ: Αξιολόγηση από την Επιτροπή βάσει ισχυρών περιβαλλοντικών και κλιματικών κριτηρίων

- Να αντικατοπτρίζουν τις φιλοδοξίες του Green Deal & της Στρατηγικής «From Farm to Fork»
- Τουλάχιστον 40% των πόρων της ΚΑΠ για την κλιματική δράση (ΠΔΠ)
- Χρήση βιώσιμων πρακτικών (πχ. γεωργία ακριβείας, βιολογική γεωργία, αγροοικολογία, αυστηρότερα πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων).
- Οικολογικά σχήματα: Επιβράβευση αγροτών για βελτιωμένες περιβαλλοντικές και κλιματικές επιδόσεις
- Μείωση χρήσης χημικών φυτοφάρμακων, λιπασμάτων & αντιβιοτικών. Νομοθετικές προτάσεις (2021), αύξηση εκτάσεων βιολογικής γεωργίας, καινοτόμοι μέθοδοι προστασίας από επιβλαβείς οργανισμούς και ασθένειες
- Βιώσιμη διαχείριση δασών

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία & ΚΑΠ μετά το 2020

Β. Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» για ένα διατροφικό σύστημα δίκαιο, υγιεινό και φιλικό προς το περιβάλλον (Άνοιξη 2020)

- Στήριξη της Κυκλικής Οικονομίας: Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη μεταποίηση & λιανική πώληση τροφίμων, με λήψη δράσης σε μεταφορές, αποθήκευση, συσκευασία και απόβλητα τροφίμων, καταπολέμησης της απάτης, νέα καινοτόμα τρόφιμα και ζωοτροφές
- Βιώσιμη κατανάλωση τροφίμων & προώθηση προσιτών υγιεινών τροφίμων για όλους. Συμμόρφωση εισαγομένων τροφίμων με περιβαλλοντικά πρότυπα ΕΕ. Μείωση σπατάλης των τροφίμων, υγιεινά & βιώσιμα διατροφικά μοντέλα, ενημέρωση καταναλωτών για την προέλευση, θρεπτική αξία, περιβαλλοντικό αποτύπωμα τροφίμων, βελτίωση θέσης γεωργών στην αλυσίδα αξίας

Που βρισκόμαστε σήμερα;

-
- Συνεχίζονται οι συζητήσεις για το επόμενο ΠΔΠ της ΕΕ
 - Συνεχίζεται η εξέταση των νομοθετικών προτάσεων για την ΚΑΠ μετά το 2020
 - Έκθεση Επιτροπής Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης του Ε.Κ. (Απρίλιος 2019)
 - Μετά την έγκρισή θέσεων Ε.Κ.-Συμβουλίου, διαπραγματεύσεις μεταξύ συννομοθετών
 - **Μεταβατική περίοδος ενός έτους (2021) από την Ε. Επιτροπή (31/10/2019)**

Ημερίδα προετοιμασίας για την κατάρτιση
του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2021-2027

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Τμήμα ΚΑΠ & Ευρωπαϊκών Σχέσεων
Δ/ση Αγροτικής Πολιτικής, Τεκμηρίωσης & Διεθνών
Σχέσεων, ΥΠΑΑΤ

1. [http://www.minagric.gr/index.php/el/2013-04-05-10-13-09/ministry-example/diavrysefsi-i-kap-meta-to-2020?types\[0\]=1](http://www.minagric.gr/index.php/el/2013-04-05-10-13-09/ministry-example/diavrysefsi-i-kap-meta-to-2020?types[0]=1)

2. <https://kwiksurveys.com/s/BTslVrel#/0>

3. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_el

